

Rudi Vranckx gaat over een jaar met pensioen: “Ik mis een sociaal leven”

© Frank Abbeloos

LEUVEN - **Net als idool Bruce Springsteen lijkt het erop dat Rudi Vranckx (63) *born to run* is. “Ik sta altijd vertrekkensklaar en als ik in het buitenland ben voor het werk, is het leven een stuk simpeler”, vertelt Vranckx, die zeer binnenkort naar de theaters trekt met de voorstelling *Kleine helden*. “Jammer genoeg betaal ik voor dat leven wel een prijs.”**

Jo Smeets

Vrijdag 1 december 2023 om 15:27

“Mijn hoofd smelt”, is het eerste wat Rudi Vranckx zegt wanneer we mekaar de hand schudden in Barbóék in zijn Leuven. We zouden het weken geleden al hebben gehad over *Kleine helden*, zijn theatervoorstelling die hem naar onder andere Diest, Lanaken en Heusden-Zolder brengt en waarin Wigbert, Elsje Helewaut, Gertjan Van Hellemont en Serge Feys passende songs zullen brengen bij zijn oorlogsverhalen. Maar onze afspraak moest worden verplaatst omdat Vranckx halsoverkop naar Israël werd geroepen. Deze keer is hij er wel. “Ik heb nu zes weken aan één stuk gewerkt”, zegt hij. “Soms is het wat veel, maar dat is nu eenmaal wat ik ben: alles wat ik doe – mijn werk, boeken schrijven, lezingen geven – is met mekaar verbonden door oorlog.”

Net zoals de voorstelling *Kleine helden*. Die helden, wie zijn dat?

“Je kan een somber beeld van oorlog schetsen, maar in al die jaren ben ik toch vaak mensen tegengekomen die er in positieve zin uitspringen. Zij zijn mijn kleine helden. In een weeshuis in Roemenië ontmoette ik bijvoorbeeld een weeskind dat nu, als volwassene, andere weeskinderen helpt. En de Congolese gynaecoloog Denis Mukwege is ondertussen al geen kleine held meer, maar een grote: hij heeft de Nobelprijs voor de Vrede gekregen. Die man heeft tienduizend vrouwen geholpen nadat ze het slachtoffer werden van seksueel geweld. Dit soort mensen portretteer ik in *Kleine helden*, afgewisseld met bijpassende muzikale intermezzo’s van de muzikanten die ik meebreng.”

In Israël en Palestina heb je vast ook kleine helden gevonden.

(*knikt*) “Zowel Israëlische als Palestijnse ouders die kinderen hebben verloren, maar toch over verzoening praten en proberen om mekaar in de ogen kijken. (*toont een door merg en been snijdend filmpje dat zijn Palestijnse tolk hem stuurde*) Kijk, dit is enkele seconden na een bombardement gefilmd. Hij zocht zijn kinderen in de duisternis en roept om licht omdat hij niets ziet. Hij vreest dat zijn hele gezin dood is. Dit stuurde hij me in het midden van de nacht. Met dit filmpje begin ik de voorstelling, om het publiek te tonen hoe gruwelijk de realiteit kan zijn in oorlogsgebied.”

Ga je dit echt tonen?

“Ja, omdat het goed afgelopen is: ze hebben het allemaal overleefd. Anders zou ik het niet brengen.”

LEES OOK. Israël en Hamas hervatten de oorlog, na een week pauze: "Dit gaat in tegen alle logica"
(https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20231201_93760715)

Hoe koppel je die verhalen aan muziek?

"Sommige songs zijn voor mij onlosmakelijk verbonden met een conflict in de wereld. Toen ik terugkeerde van Roemenië en naar de oorlog in Irak moest vertrekken, hoorde ik bijvoorbeeld *Another day in paradise* van Phil Collins op de radio. Die song zal me altijd doen denken aan die periode. Tijdens de intifada ging ik elke donderdagavond naar Mike's Place, een bruine kroeg in Jeruzalem. Elke donderdagavond, tussen tien en elf uur, speelde de huisband *Knockin' on heaven's door* terwijl de mensen buiten de muren van Jeruzalem dachten dat ze op de deuren van de hemel aan het kloppen waren. Die song brengen we dus ook. Wigbert zingt *Duinen*, een eigen song over bootvluchtelingen. En als we het hebben over weeskinderen is het gepast om *Orphan girl* van Gillian Welch te brengen. De voorstelling is een mix van verhalen, muziek en beelden op het grote scherm."

Hoe vaak is het gebeurd dat mensen in oorlogsgebied jou vroegen om hen mee te nemen?

"Vaak. Vooral in Afghanistan."

Afghanistan, dat sinds Oekraïne en Gaza niet meer lijkt te bestaan.

"Dat klopt, daarom breng ik in mijn voorstelling ook verhalen uit Afghanistan. Omdat ik vind dat we de toestanden daar niet mogen vergeten. De Afgaanse meisjes die clandestien scholen openhouden. Daar moet je heel dapper voor zijn, dus zij zijn voor mij de helden."

Vijfendertig jaar geweld en gruwel, wat doet dat in jouw hoofd?

"Als ik een tijdje thuis ben, probeer ik me daarvoor af te sluiten. Maar als ik, zoals onlangs, weken aan een stuk aan het werken ben, raakt me dat. Het is dus niet zo dat er eelt op mijn ziel zit, dat het me onverschillig laat."

(Lees verder onder de foto)

"Door de oorlogen in Oekraïne en Gaza mogen we ook Afghanistan niet vergeten",
zegt Vranckx. — © Frank Abbeloos

Doe je je werk graag?

"Zeker, anders was ik er al lang mee gestopt. Ik geef toe dat er altijd een zekere angst is als ik moet vertrekken. Dat knaagt aan mij, maar tegelijkertijd is er een grote drang om te vertrekken, om die verhalen te vertellen. Maar ik ben ook altijd weer blij als ik weg kan, beseffende dat de plaatselijke bevolking dat niet kan. Hoe vaak heb ik al mensen achtergelaten die later gedood werden? Dat vreet aan mij."

Na je studies werd je universitair onderzoeker bij het Centrum voor Vredesonderzoek, waar je scenario's en films over oorlog en vrede maakte. Je was dus al met oorlog bezig vóór je bij de VRT werkte. Aan interesse in geweld kan het niet gelegen hebben, want je was gewetensbezwaarde. Vanwaar dan toch die fascinatie?

"Het is niet omdat je gewetensbezwaarde bent, dat je niet wil begrijpen waarom mensen oorlog voeren. Sterker: ik vind net dat dat samenhangt. En ik ben, voor de duidelijkheid, gewetensbezwaarde omdat ik vind dat iemand anders niet voor mij kan beslissen wanneer een oorlog gerechtvaardigd is of niet. Het is dus niet zo dat ik in lotushouding zit te verkondigen dat ik te allen tijde tegen

oorlog ben. Zo vind ik dat geweldloos verzet nooit doeltreffend geweest zou zijn tegen het nazisme. Dus, die oorlog begrijp ik. En dat is waar ik beroepshalve altijd naar op zoek ga, naar beweegredenen.”

“In het begin van mijn carrière had ik nooit gedacht dat ik 2023 verslag zou moeten uitbrengen van twee verschrikkelijke oorlogen”

Rudi Vranckx

Oorlogsverslaggever

Krijg je vaak antwoorden?

“Voor een stuk wel. Zo weten we al sinds de Oslo-akkoorden in 1993 wat we moeten doen met Israël en Palestina, maar helaas werden die getorpedeerd door geschiedenis, haat en religie. Een toxische cocktail die alles doet mislukken.”

Jouw carrière begon met de val van Ceaușescu in 1989. Is de wereld sindsdien veranderd?

“Sindsdien, en dus ook sinds de val van de Berlijnse Muur, is de wereld alleen maar erger geworden. Destijds dachten we: *We zijn op de goeie weg, vanaf nu zullen we steeds meer vrede krijgen*. Ik had toen nooit gedacht dat ik in 2023 verslag zou moeten uitbrengen van twee verschrikkelijke oorlogen. Ook niet dat we nu in een wereld zouden leven waarin de hardheid en woede zo immens is. De verruwing op de sociale media ...”

Je hebt het duidelijk niet begrepen op de sociale media.

“Ik gebruik het, ik deel daar dingen mee, maar ik vind niet dat sociale media dienen om mekaar uit te schelden. Er moet gemodereerd worden, beschaving in gebracht worden. Doe je dat niet, dan kunnen sociale media heel gevaarlijk zijn.”

LEES OOK. Rudi Vranckx neemt drastisch besluit: “Hier stopt het” (https://www.hbvl.be/cnt/dmf20190107_04084714)

Je hebt al gezegd dat je de vrees van collega-journalist Amin Maalouf deelt. Hij is bang dat de vlam van de verlichting zal doven.

“Ja, ook dat heeft te maken met sociale media, met de haat die zich verspreidt als een lopend vuurtje, met extremistisch populisme. Wat is de verlichting? De overtuiging dat de openheid van de geest zal leiden tot een betere wereld. Maar blijkbaar is er een grote groep die daar niet in gelooft. Ze geloven niet in vaccins, zien overal complotten, willen een extreemrechts of islamitisch regime ... Dat is niet wat ik versta onder de openheid van de verlichting. Je voelt dat dat vlammetje op meerdere plaatsen aan het doven is. Wat Poetin bijvoorbeeld doet ...”

En als we de hand in eigen boezem steken?

“Wij Europeanen gaan er steeds maar vanuit dat we het centrum van de wereld zijn, maar dat zijn we niet. Kijk naar de stemmingen in de Verenigde Naties van de *global south*: al die landen denken anders en zeggen dat wij hypocrieten zijn, dat we een dubbele moraal hebben. We zijn voor mensenrechten, maar blijkbaar niet voor mensenrechten voor iedereen. (*denkt na*) Ik denk niet dat we per se pessimistisch moeten zijn, maar we moeten wel beseffen dat de wereld groter is dan Europa en dat onze voorbeeldfunctie serieus ter discussie staat.”

“Als ik weg ben voor mijn werk, is het leven een stuk simpeler”

Rudi Vranckx

Oorlogsverslaggever

Als je in je huis in Italië zit, is de oorlog dan ver weg?

(*snel*) “Nee, niet meer. Toen ik het huis pas had gekocht, was het afgesneden van de wereld: er was geen schotelantenne, geen gsm-ontvangst. Maar nu is dat er allemaal wel, waardoor ik ook daar het nieuws volg. Ik sta altijd vertrekkensklaar en als ik gebeld word voor een opdracht, moet ik toch op de hoogte zijn. Zodoende komt de oorlog door alle spleten en kieren naar binnen. (*lachje*) Nogmaals: ik hou van mijn job, maar ik geraak nooit meer volledig losgekoppeld, ook niet in Italië.”

Een doodgewoon leven, zoals dat van al die mensen die naar jouw voorstellingen komen, heb jij nooit gehad.

“Eigenlijk niet, nee.”

Heb je er ooit naar gehunkerd?

“Dat zullen dan toch kleine hunkeringen geweest zijn. (*lacht*) Ik wilde de geschiedenis meemaken en dat is me ook gelukt. Daardoor voel ik me geprivilegieerd, daardoor heb ik boeiende mensen ontmoet, zoals die kleine helden waar we het net over hadden. Het was dus een bewuste keuze.”

Je zei ooit dat het voor jou simpeler was om twee maanden naar Afghanistan te trekken dan deel te nemen aan het leven thuis.

“Dat is ook zo.”

LEES OOK. Daarom neemt journalist Rudi Vranckx altijd zijn gekende sjaaltjes mee op werktrip (https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20231114_93857346)

Dat doet denken aan het Hollywood-cliché van de Viëtnam-veteraan die zich aan het front beter voelt dan thuis.

(*lacht*) “Zo erg is het nu ook weer niet. Alhoewel, als ik weg ben, is het leven een stuk simpeler: ik ben dan vierentwintig uur per dag bezig met dat welbepaalde conflict. Al de rest verdwijnt: het papierwerk thuis, de praktische beslommingen, de rekeningen die moeten worden betaald ... Al komen die natuurlijk wel als een lawine op me af als ik terug thuiskom, maar dat weegt niet op tegen die weken van – zogezegd – onbezord werken. Zo duw ik dat allemaal weg.”

die werken van... zegel... onbezorgd werken. Zo dan ik dat allemaal weg.

Je hebt ook app-vrees, las ik.

"Vrees is het niet echt, want ik heb veel apps op mijn smartphone, alleen kan ik er niet mee om. Zijn we nu echt zo ver dat elke menselijke interactie moet worden vervangen door een app? Voor alles heb je er een nodig, ik vind dat erg. En als de app nee zegt of hapert, kan je doen wat je wil, het zal niet opgelost geraken. Vroeger kon je bij iemand raad gaan vragen of uitleggen met welk probleem je zat, maar nu heb je daar een app voor. Een spijtige evolutie."

(Lees verder onder de foto)

© Frank Abbeloos

Een gewoon leven heb je dus niet, maar een privéleven wel?

"Dat gelukkig wel."

Maar je gaat niet elke dinsdagavond badmintonnen.

"Toevallig heb ik ooit intensief gebadmintond, maar dat kon inderdaad niet blijven duren. *(denkt na)* En natuurlijk heb ik alle feesten gemist, alle verjaardagen. In 't begin probeerden mijn vrienden nog rekening te houden met mijn agenda, maar na enkele jaren zagen ze in dat dat geen zin had. Dat weefsel ben ik dus kwijtgeraakt. Door zo vaak naar het front te trekken, was mijn wereld anders dan die van hen. Jammer. Maar ik probeer nu wel vast te houden aan enkele basisregels: als er een feestje wordt georganiseerd in de periodes dat ik thuis ben, ga ik. Als ik er ben, besteed ik aandacht aan mijn partner, ga ik 's zondags eten bij mijn zevenentachtigjarige moeder. Maar hobby's, een sociaal leven, clubs... Nee, jammer genoeg niet."

Vind je dat écht jammer, of denk je: wat ik niet ken, kan ik niet missen?

"Ik vind het echt jammer. Ik heb dat vroeger als student wél allemaal gekend, dus ik mis dat sociaal leven. Het is de prijs die ik betaal."

Tot slot een onderwerp dat je niet tof vindt: dat pensioen dat er zit aan te komen.

"Aiai. Eind volgend jaar, dus op 1 januari 2025 stopt het."

En daar kijk je niet naar uit?

"Gek, dat pensioen is er al over een jaar, maar door Oekraïne en Gaza heb ik geen tijd om daar bij stil te staan. Ik moet nog zien wat ik ermee ga aanvangen. Ik kan me moeilijk inbeelden dat ik mijn hersenen dan niet meer mag gebruiken voor wat ik het liefst doe. Ik kan toch niet gaan leren breien, of zo, met alle respect voor mensen die graag breien. Ja, misschien zal ik wat meer tijd spenderen in mijn Italiaanse olijfgaard, dat zou kunnen in de toekomst."

Hoe groot is de kans dat we jou daar aantreffen onder een parasol?

"Dat zal niet snel gebeuren, vrees ik. *(lacht)* Ik moet altijd bezig zijn."

'Kleine helden' speelt in Diest (12/10), Lanaken (25/1) en Heusden-Zolder (30/1)

(Lees verder onder de foto)

© Frank Abbeoos

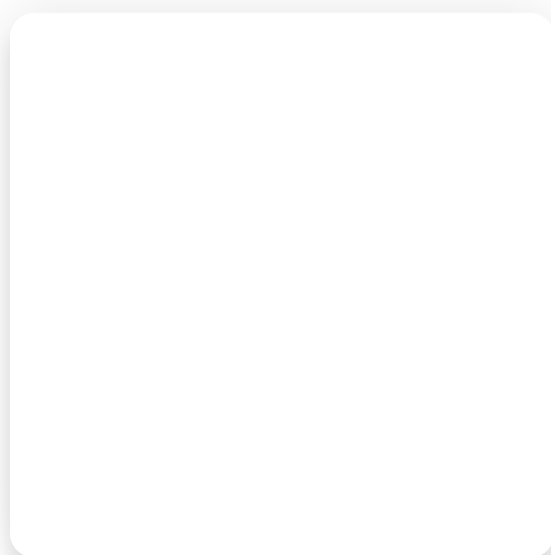
5 TIPS VAN RUDI VRANCKX

Bruce Springsteen: "Hij komt weer naar België, en ook dan zal ik er weer bij zijn. Als ik kan, mis ik geen enkel concert van hem. Waarom niet? Omdat ik al door zijn muziek gebeten ben sinds *Born to run*, dat uitkwam halfweg de jaren zeventig."

Bruce Springsteen and the E Street Band, Festivalpark Werchter (2/7) is uitverkocht

Wind of change: "Geweldige podcast over de theorie dat de gelijknamige song van The Scorpions geschreven is door de CIA om het regime in de toenmalige Sovjet-Unie omver te werpen. Er worden CIA-agenten en groepsleden van The Scorpions geïnterviewd, de zoektocht leidt zelfs tot in Rusland."

(Lees verder onder de Spotify-link)

Wind of Change, coming May 11

Preview Apr 27 · Wind of Change

Save on Spotify

Vikings:(samenzweerderig) "Als ik niet aan het werk ben, kijk ik eigenlijk niet zo veel naar actualiprogramma's. *(lacht)* Dan gaat mijn voorkeur uit naar thrillers en historische reeksen op Netflix, het is puur escapisme. Dus ik heb met veel plezier naar *Vikings* gekeken."

De schreeuw van de zeearend – Millennium 7: "Ook het lezen van thrillers is voor mij escapisme. Ik verslind Italiaanse thrillers, maar binnenkort begin ik aan *Millennium 7*."

LEF: "Mijn favoriete kledingwinkel in Leuven, die trouwens wordt uitgebaat door een Limburger, Piet. Twintig jaar geleden ben ik daar op de een of andere manier binnen gesukkeld, en sindsdien vind ik er altijd iets dat me aanstaat. Als hij kleren gaat aankopen in het buitenland, zegt Piet soms: *Dat zou precies iets voor de Rudi zijn*, en brengt hij dat speciaal mee voor mij. Als dat geen service is."

(Lees verder onder de foto)

© Frank Abbeloos

DE GOESTING VAN RUDI VRANCKX**Wat is jouw slechtste eigenschap?**

“Mijn onrust en ongeduldigheid. Met de jaren heb ik geleerd dat te kanaliseren door afwezig te zijn in mijn hoofd. En gelukkig maar, want vroeger liep ik dan gewoon boos weg. Nu probeer ik mezelf te beheersen.”

Wie was jouw beste leermeester?

“Mijn grootvader. Tijdens de oorlog was hij bij de Witte Brigade en de verhalen die hij daarover vertelde hebben mij geprikkeld. Mijn wereldbeeld is voor een stuk door hem bepaald. Een zin die hem typeerde: ‘De kerk is oké tot je twaalf bent, daarna moet je zelf beginnen nadenken.’ Voor een mens die niet gestudeerd heeft, vond ik dat een zeer wijze uitspraak.”

Wat is de beste levenswijsheid die je ooit meekreeg?

“Dat wat ik net vertelde over mijn grootvader: dat iedereen voor zichzelf moet denken. Je moet alles in vraag stellen en uiteindelijk zelf de keuze maken.”

Hoofdpunten

Betrapt door de loop van zijn geweer: verdachte opgepakt na “vermoedelijke moordaanslag” op Trump

(https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20240915_96786275)

58-jarige ex-dakdekker die “bereid was om te sterven voor Oekraïne”: dit weten we al over verdachte van “ogenschijnlijke moordaanslag” op Trump